

РЕШЕНИЕ

№ 547

гр. София, 30.01.2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 29.05.2017 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **12303** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Делото е образувано по исковата претенция на Р. С. В. с ЕГН [ЕГН], изтърпяваща наказание в Затвора С., III група, против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - [населено място], и Министерство на правосъдието с цена на иска 25 000 лв. за причинени неимуществени вреди за периода 11.12.2001 до 30.07.2015г. на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ вр. с чл.4, ал.2 от Закона за защита на дискриминация, предявена с искова молба от 30.07.2015г.(по която първоначално е образувано адм.д.7499/2015г. на Административен съд София-град, приложено към разглежданото дело).

Исковата претенция се основава от фактическа страна на неудобствата, причинени от условията при които е поставена ищцата по времето на конвоирането ѝ от Затвора С. до С. за личното ѝ участие в процесуални действия по съдебни производства пред органи на съдебната власт в [населено място]. В обстоятелствената част на исковата молба се твърди, че ищцата изтърпява наказание лишаване от свобода в Затвора [населено място] като постъпва в затвора като обвиняема по досъдебно производство по едно дело и последвало съдебно производство, както и с няколко граждански производства в АССГ и ВАС. Има общо 27 конвоирания от [населено място] до [населено място] и обратно за разглеждане на висящите дела. Твърди се, че всяко конвоиране е свързано с изключителни неудобства, тъй като:

- свързани с пътуването: по пътя е заключена с белезници, не винаги се позволявало

да ползва вода и тоалетна; пътуването не било директно, а на три отсечки, всяка делегация продължавала от 3 до 10 дни;

-нощуването било в следствени арести, където стои заключена при пълна изолация – без възможност да ползва електричество (за включване на ел. уреди), без телевизия, множество необходими тоалетни принадлежности и битови вещи (огледало, ютия, сешоар, спирала, ел. маша, епилатор, преса за коса, боя за коса, сенки, червило, обувки с връзки, парфюми, четки за дрехи, нокторезачка, несесер за маникюр, пинсета, пила, ножица козметична, средства за плетене, прежда, игли за плетене, обръчи, ножица за плат, игли за шиене, конци, гергефи за гоблени и шевици, връзки за спортни обувки и маратонки, козметични средства за епилация, ел. самобръсначка, ръчна и електрическа кафемелачка, кана за топла вода, бързовар, телевизор, радиоприемници, CD, адаптер, електронни игри, видеоформати, отварачка за консерви, бързовар, кафеварка, фабричен разклонител, лепило, катинар, острилка за моливи и др.

-по време на делегациите нощуването се извършвало в следствените арести на Ст. 3., П. и на бул. Г.М. Д.“ № 42 в [населено място] и в етапните конвойни на железопътните гари в Стара 3. и [населено място], на ул. Майор В.“ №2 в [населено място], като условията в етапните конвойни определя като по-нечовешки и унижителни от следствените арести. В етапните конвойни на ищцата не било осигурено правото на престой на открито, тъй като нямало такова обособено място.

-при конвоиранията охраната се държала грубо и унижително.

-пътят - 300 км. в едната посока, бил много тежък и изморителен, което допълнително засилвало напрежението и тежестта на търпяното наказание.

-през време на конвоирането ищцата била поставена в условия на обвиняем и на подсъдим, а не за осъдени: без възможност за пълноценен престой на открито, ползване на лавка, библиотека богослужение, без достатъчно светлина, без възможност за спазване на диетичен режим, без възможност за осъществяване на свиждания и връзки със семейството, приятели и контакти с външния свят, поради което счита за нарушени чл.3 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, Минималните стандарти за третиране на лишените от свобода, Европейските правила за затворите.

Отделно от това ищцата търпяла лошата храна в следствения арест, мърсотията, липсата на възглавници, одеяла, дюшеци, дори не за всички имало осигурени легла, спели по две на легло и на пода поради пренаселеност. Ищцата била възпрепятствана да спазва диетичен режим заради заболяванията и да получава храна по религиозна принадлежност, както и била принудена да съжителства с пушачи заради липса на обособени помещения за непушачи.

-за периода от 11.12.2001г. до завеждане на исковата претенция, ищцата имала 240 дни(8 месеца) делегация и престой в етапните конвойни и следствените арести, при условия като обвиняема, а не като осъдена.

Тези вреди се налагало да понася вследствие на отдалечеността на пенитенциарното

заведение, в което е настанена, които вреди се изразявали в негативни преживявания, психоемоционален стрес, чувство за унижение на човешкото достойнство.

Отдалечеността на пенитенциарното заведение възпрепятствало и свижданията и връзката със семейството, приятели, контакти с външния свят, предизвиквало чувство за безпомощност в ситуация без изход, чувство за отхвърленост и изолация, създавало проблеми във взаимоотношенията с близките.

Ищцата твърди, че ако мястото на изтърпяване на наказанието е определено по адресна регистрация, както е уреден въпросът за изпълнение на наказанието „лишаване от свобода“ за лицата от мъжки пол, нямало да се налага да търпи горепосочените вреди.

Също ищцата твърди, че упражняването на правата, предвидени в членове 13 и 14 от ЕКПЧ, следвало да се осигури без всякаква дискриминация на основание , пол, раса и др. Тези норми предоставяли самостоятелно право – в случая правото на защита от дискриминация.

Тъй като всички лица били равни пред закона, счита, че е налице дискриминация във връзка с упражняването на правата и свободите, защитени в ЕКПЧОС и вследствие на тази дискриминация за ищцата са настъпили значителни вреди като последица от бездействието на министерството на правосъдието и ГДИН да реализират задълженията си по чл.43 и чл.62 от закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража – да създадат затворнически общежития за лица от женски пол, за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ по „адресна регистрация, местожителство, месторождение или по постоянния адрес на семейството им.“ Неприемливо било да няма възможност за откриване на такива места за лицата от женски пол, неоснователни били оправданията за липса на ресурси, на необходимите жилищни и битови и др. помещения за целта, особено за столицата на Република Б..

Изрично в исковата молба е посочено, че с така описаната фактическа обстановка, срещу ищцата било проявено различно отношение и изтъква, че държавата не е осигурила на мъжете и жените еднакви условия да изтърпяват наложените им наказания лишаване от свобода – по адресна регистрация, което било в нарушение на чл.3, и чл.14 ЕКПЧ. Нямало никакво обективно и обосновано оправдание да следва да търпи наказанието си на 300 км. отдалеченост, след като били лица със сходно положение. Разпределението на лицата от мъжки пол по затвори също се подчинявало на юрисдикцията на българските съдилища. В този смисъл било налице нарушение на чл.14 ЕКПЧ и чл.4, ал.2 от закона за защита от дискриминация, защото без обективно и обосновано оправдание, лица в практически сходно положение, се третирали различно.

Изтъква също и, че търпи вреди от невъзможността - поради отдалечеността, членовете на семейството на ищцата да я посещават на свиждане в Затвора С., в която връзка се позовава на задължението по чл.72 от Правилника за приложение на чл.72 за ЗИНЗС, родителите на ищцата били болни и и възрастни, за които било невъзможно да пътуват до [населено място]. Ограничението имало ефект на допълнителна

санкция, тъй като редовните свиждания били практически невъзможни. Ненужното ограничаване на семейния живот противоречало на съвременните френологични стандарти, тъй като лишените от свобода следвало да имат възможно най-широките контакти с външния свят, съвместими с лишаването от свобода. Ако ограниченията в миналото са били обосновани, днес поради по-високите стандарти следвало да бъдат преустановени.

Конкретно се претендира бездействие на ГДИН и Министерството на правосъдието да открият заведения за изтърпяване на наказание на лица от женски пол в [населено място], както при мъжете, водело до негативно влияние върху психиката, неудобство, тормоз от постоянни пътувания стрес, лишения, невъзможност за участие в образователни и културно-масови мероприятия, които императивно се налагат във връзка със смяна на режима на изтърпяване на наказанието и изготвяне на предложенията за условно предсрочно освобождаване.

В исковата молба е цитирана и съдебна практика: на Европейския съд по правата на човека в Решение от 24.05.2007г. по делото Н. срещу Б. и Решение от 02.02.2006г. Й. срещу Б.; на Върховен административен съд по Решение № 13333/19.11.2010г. и по адм.д. 6668/2009г. на Административен съд Стара Загора.

Позовава се на правната регламентация по чл.10, т.1 от Международен пакт за граждански и политически права относно правото на всяко лице, лишено от свобода на хуманно отношение, присъщо на човешкото достойнство; на чл.45, ал.2 от Минималните стандарти за третиране на лишените от свобода, приети на Първия конгрес на О. в Ж. през 1955г., чието спазване е критерий за зачитане на човешките права и свободи и демократичния характер на държавите; на Европейските правила за затворите- чл.32, т.2.

Според ищцата, не можело да се определи като хуманно отношение и уважение на човешкото достойнство обстоятелството, че ищцата е превозвана както терористите и животните за кланица за да участва в съдебния процес, подлагането системно на тормоз и лишения, да спи в провинциални арест с дни, загуби от присъствие в образователни програми и професионални курсове за приспадане от изтърпяване на наказанието.

Всички описани бездействия на ответниците водели до стрес и неудобство, а като допълнителна репресия се прибавяло и скъсването на връзките със семейството поради голямата отдалеченост.

Иска от съда да осъди ответниците ГД „Изпълнение на наказанията“ и Министерството на правосъдието да заплатят солидарно сумата от 25 000 лв. за периода от 11.12.2001г. до 30.07.2015г. ведно със законната лихва от 11.12.2001г. до 30.07.2015г. до окончателното плащане на дължимото обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в психоемоционален дискомфорт с интензивен характер, стрес, трудности, неудобства, тормоз, раздяла със семейството, лишения и негативни преживявания при изтърпяване на наказанието лишаване от свобода вследствие на поставяне при неравностойно положение с това на лицата, лишени от

свобода от мъжки пол и различно третиране поради бездействието на Министерството на правосъдието и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да открият затворнически общежития по местожителство и местоживееене на лишените от свобода от женски пол, в случая [населено място].

Вредите били настъпили вследствие на големия брой делегации(конвоиране) от С. до С. и обратно за провеждане на съдебните заседания по воденото срещу ищцата дело, продължило почти 5 години и половина и престоя в различните етапни конвойни на ж.п.гарите в страната, поставена в унизителни, нечовешки, антихуманни и деградиращи условия, както иза участие в граждански и административни производства в Административен съд София-град и Върховен административен съд, конвоиране за явяване в националната експертна лекарска комисия, конвоиране до СБАЛЛС към Централния софийски затвор за диагностика, епикризи, експертизи и комплексни съдебно-медицински експертизи с прекачване, смяна на конвоя и преспиване по 2-3 дни в различни провинциални следствени арести в килии за пушачи и на пода поради липса на легла, липса на дюшеци и одеяла, също и за това, че заради отдалечеността е възпрепятстван достъпа на ищцата до редовна физиотерапия и рехабилитация в СБАЛЛС към С. затвор и е лишена от възможността да посещава курсове и образователни програми, които се зачитат за намаляване на размера на наложената присъда.

В резултат на незаконосъобразното бездействие, ищцата е изтърпяла около 8 месеца от наказанието в условията на ареста като арестантка и обвиняема, а не като осъдена, не били зачетени присъствени часове в образователни и реинтеграционни програми и връзката с близките е била увредена.

В подробна писмена защита ищцата заявява, че искът е доказан, тъй като няма спор, че няма затвор за лишени от свобода жени в [населено място] по мястото на адресна регистрация на ищцата, изтъква и икономическо съображение –намаляване на разходите за конвоиране, както и, че затворът в [населено място] бил място, твърде отдалечено от адресната регистрация и местожителството на повече от половината лишени от свобода жени, което водело до разкъсване на семейните връзки и раздяла, неадекватна и неефективна реинтеграция и ресоциализация. Твърди, че като сътрудник по контролна процедура в Европейския съд по правата на човека, била длъжна да полага усилия за предотвратяване и да иска преустановяване на нарушенията на Европейската конвенция на национално ниво.

Пред съда ищцата е представлявана от адв. С. – по предоставянето ѝ от съда правна помощ, Адв. С. поддържа в ход по същество, че са установени действията и бездействията на съответната администрация по повод на конвоирането и условията, при които е била поставена ищцата, поради което моли да бъде уважено искането за присъждане на неимуществени вреди.

Ответниците – Министерство на правосъдието и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ в общ писмен отговор оспорват исковата претенция. На първо място е предявено възражение за изтекла погасителна давност по чл.110 от Закона за задълженията и договорите(ЗЗД). На следващо място, ГД“изпълнение на наказанията“

до 01.09.2009г. , предвид чл.19а, ал.2 от отменения Закон за изпълнение на наказанията, е административно звено към министерството на правосъдието, поради което не е легитимен ответник по исковите претенции, касаещи периода преди тази дата. По отношение на конвоя на лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода, до орган на съдебната власт, се прилагали разпоредбите на Закона за съдебната власт, раздел V Охрана, чл.391, ал.3 и се осъществявала от служителите на Главна дирекция „Охрана“. По същество оспорва размера на исковата претенция. Претендира, че дейността на администрацията в едно пенитенциарно заведение, подчинена на разпоредбите на ЗИНС и правилника за прилагането му, не била типична административна дейност по смисъла на АПК, тъй като се касаело за действия на власт и принуда. За да се установяло какво е незаконосъобразното бездействие, следвало правната норма да указвала какво е законосъобразното поведение. От исковата молба не се установявало неизпълнение на законово задължение от страна на ответника, което да ангажира отговорността на държавата за вреди по чл.1 ЗОДОВ.Липсвал един от елементите на фактическия състав на отговорността по последната разпоредба и не следвало да се разглеждат останалите.

В писмено становище ответниците поддържат възражението си за изтекла давност по чл.110 ЗЗД и за неоснователност на исковата претенция, тъй като ищцата не провела пълно и главно доказване. Претендира се, че не е налице изискването по чл.1 ЗОДОВ – незаконосъобразно фактическо действие. Позицията се базира на разпоредбите на чл.43, ал.1, чл.58, ал.1 и чл.57, ал.1 – ал.3 ЗИНЗС, като формира извод, че чл.57, ал.1 и ал.2 ЗИНС не създавали задължение за построяване на затвори за жени на повече от едно място на територията на страната. На основание чл.10, ал.2 ЗОДОВ, в случай, че исковата претенция бъде отхвърлена, претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София-град, Първо отделение, 12 състав, като обсъди събраните по делото доказателства - писмени доказателства и свидетелски показания, съобрази предявените основания на исковата претенция и възраженията на ответника, както и приложимите правни разпоредби, от фактическа и правна страна приема следното:

По фактите:

Видно от писмо на Затвора С. от 12.03.2016г. ищцата е постъпила в затвора С. на 11.12.2001г.в качеството си на обвиняема по сл.д. 429/2000г. по поиса на Столична следствена служба, с взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ съгласно протокол от 27.11.2000г.по дело И-214/2000г.на Софийски градски съд. По внесен обвинителен акт, е образувано нхд №539/2002г., по което с присъда от 13.07.2004г. е осъдена и наложено наказание на основание чл.116, ал.1, т.9 НК в размер на 19 години лишаване от свобода, при първоначален определен от съда „строг“ режим на изтърпяване на наказанието по чл.47, ал.1, б.“а“ вр.49 от Закона за изпълнение на наказанията(отм.). При изтърпяване на наказанието, на основание чл.59, ал.1 НК е

приспаданото времето на предварително задържане на лицето от 25.11.2000г. Присъдата е влязла в сила на 09.03.2006г., като от 10.04.2006г. ищцата е поставена на определения първоначален режим. С Решение на Комисията по изпълнение на наказанията №6 от 08.12.2015г., режима е изменен от „строг“ в „общ“.

Мястото на изтърпяването на наказанието от ищцата - в Затвора С., е регламентирано със следните актове:

1) Съгласно чл.8, ал.1, т. 3 от Наредба №11/07.05.1990г. за прилагане на чл.12-а, алинея 3 и 4 и член 15, алинея 4 от Закона за изпълнение на наказанията (отм.)

2) Съгласно чл.12, ал.1, т.3 Наредба №4 от 29.03.2001г. за условията и реда за настаняване в общежития от открит, полуоткрит и преходен тип и разпределението на лишените от свобода по затвори, поправителни домове и трудово-поправителни общежития (отм.)

3) Съгласно т.2.2. от заповед № ЛС-04-277/04.10.2002г., издадена на основание чл.15, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията (отм.)

4) Съгласно чл.7а от Правилника за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията (отм.) във връзка с т.2.2 от приложение 1 към него.

5) Със заповед №ЛС-04-656/30.05.2009г. на министъра на правосъдието, издадена на основание чл.43, ал.1, чл.41, ал.2 и чл.57, ал.2 от ЗИНС, относно преобразуване на затворнически общежития и разпределение на лишените от свобода по затвори, поправителни домове и затворнически общежития, по т.3 от същата е постановено, че жените от цялата страна изтърпяват наказанието „лишаване от свобода“ и се задържат по реда на НПК и ЗИНЗС в затвора [населено място], като по т.3.2., относимо към ищцата, е постановено, че осъдените от категорията закрит тип – в затвора [населено място]. Съгласно т.3.1 от същата заповед, осъдените от категорията открит тип – се настаняват в затворническо общежитие „Р.“ и затворническо общежитие „С.“ към затвора [населено място].

Последващите изменения на последната заповед на министъра до края на исковия период, представени по делото - Заповед № ЛС-04-1249/24.09.2009г., № ЛС-04-76/19.01.2011г. №ЛС-04-76/19.01.2011г.; №ЛС-04-209/13.02.2014г., нямат отношение към правното положение на ищцата, но следва да се отбележи, че касаят пренаселеност в други затвори и поради това създаването на заплахата за сигурността, по предложение на главния директор на ГДИН и касаят промяна в разпределението на изтърпяващите наказание „лишаване от свобода“.

Няма данни нито от наредбите или заповедите на министъра на правосъдието да са отменени от съда като незаконосъобразни и конкретно в частта, касаеща цитираните разпоредби на всеки акт за настаняването на жените, изтърпяващи наказанието „лишаване от свобода“ при „строг“ режим в затвора

в [населено място].

Следователно, исковата претенция, предявена на 30.07.2015г., т.е. по времето, когато ищцата е изтърпявала наложеното ѝ с присъдата наказание при първоначално определения от съда „строг“ режим. Предвид на това, съгласно цитираната т.3.2 от заповед №ЛС-04-656/30.05.2009г. на министъра на правосъдието, ищцата е следвало да пребивава през исковия период изцяло в Затвора С. - на основание качеството и на осъдено лице при строг режим.

По делото е представена и заповед №ЛС-04-703/04.04.2014г., с която е утвърден списък на разрешените вещи и хранителни продукти, които могат да държат при себе си задържаните лица в арестите. Сред тях действително не са посочени предметите, подробно описани в исковата молба на ищцата, обсъдени от съда, от които твърди, че е лишена по време на престоя си в арестите.

Видно от справката по писмото на Затвора С. от 12.03.2015, за периода от 30.07.2010г. до 30.07.2015г. в [населено място] ищцата е транспортирана за явяването и по съдебни дела и за лечение:

1. За периода от 20.04.2011г. до 29.04.2011г. за лечение в СБАЛЛС С. съгласно заповед.

2. 06.02.2012г. – 15.02.2012г. за представяне пред НЕЛК, общо 9 дни

3. от 11.06.2012г. до 16.06.2012г. за съдебно заседание на 13.06.2012г. по адм.д.-2999/2012г. на АССГ – жалбоподател, общо 5 дни

4. от 04.02.2013г. до 09.02.2013г. за съдебно заседание на 06.02-2013г. по адм.д. 2999/2012г. на АССГ – жалбоподател, общо 5 дни

5. от 22.05.2013г.- 31.05.2013г. за съд заседание на 27.05.2013г. като жалбоподател по адм.д. `10626/2012г. на ВАС и за съд. Заседание на 29.05.2013г. – жалбоподател по адм.д.2999/2012г. на АССГ, общо 9 дни

6. от 04.11.2013г. до 13.11.2013г. съд. Заседание на 06.11.2013г. по адм.д.2999/2013г. на АССГ, общо 9 дни

7. от 20.01.2014г. до 24.01.2014г. за съдебно заседание на 22.01.2014г. по адм.д.2999/2014г. на АССГ, общо 4 дни

8. от 22.04.2014г. до 25.04.2014г. – за съд. заседание на 23.04.2014г. по адмд.2999/2012г. на АССГ, общо 3 дни

9. от 14.08.2014г. до 17.10.2014г. – за лечение в СБАЛЛС С. по заповед

10. от 15.01.2015г. до 23.01.2015г. – за явяването и в с.з. на 20.01.2015г. в

качеството ѝ на жалбоподател по адм.д. 8926/2014г. на ВАС, общо 8 дни

Видно е, че за периодите на лечение – по т. 1 и т.9, ищцата не е пребивавала през този период в следствени арести, а в болнична обстановка към Затвора С., поради което следва да се приеме, че този период на престой е изключен от исковата ѝ претенция.

От данните по т.2-8 и т.10 е видно, че за периода 2010-2015г. за явяването си по съдебни дела, ищцата е престояла в арести общо 43 дни и 9 дни за явяването си пред НЕЛК. Съдът възприема, че за последния период също е престояла в арестни помещения, доколкото няма данни за друго.

Останалите излизания на ищцата от Затвора С. по справката за периода 2010-2015г. са свързани с явяването ѝ пред съдилища в [населено място] и [населено място], които не са предмет на исковата претенция, доколкото същата касае само основания, свързани с пътуването на ищцата от С. до С..

В писмото от Затвора С. от 12.03.2016г. е посочено, че за периода от м. 07.2010г. до м. 07.2015г. на територията на затвора има проведено едно свиждане – на 27.11.2010г. с майка, леля и брат: Ф. В. от [населено място], Надежда С. от [населено място] и К. В. от [населено място]. По справката е посочена изходящата кореспонденция на ищцата за периода 2010-2015г., от която е видно, че същата редовно е имала кореспонденция със своята майка Ф. В. - до няколко пъти месечно и с други лица. Също в справката е изтъкнато, че в Затвора С. са въведени компенсаторни практики, като свиждането е с продължителност 60 минути, в залите нямало физически прегради, разрешавали се всички свиждания в почивните и празничните дни без предварителен график, разрешавали се свиждания и в работни дни – за решаване на важни семейни проблеми. Данните за свижданията, кореспонденцията и телефонните разговори по писмото на Затвора С. не са оспорени от ищцата, относими са към правото ѝ на контакти с външния свят и поддържането на семейните отношения по принцип, поради което съдът следва да ги вземе предвид

В писмото от затвора С. от 12.03.2016г. също е посочено, че ищцата е поддържала връзка с близките си и чрез провеждане на телефонни разговори.

За периода от 2001г. до 2010г. е представена отделна справка, видно от която:

-за периода от 17.12.2001г. до 28.12.2001г. ищцата е конвоирана до [населено място] за разпит по сл.д. 429/2000 на Столична следствена служба,

за периода от 17.06.2002г. до 14.07.2004г. ищцата е конвоирана до [населено място] във връзка с н.о.х.д. 539/2002г. на СГС, конкретно на следните дати: от 17.06.2002г. до 20.06.2002г. – общо 3 дни; от 09.09.2002г. до 14.09.2002г. – общо 5 дни; от 09.12.-13.12.2002г. – общо 4 дни; от 16.06.2003г. до 20.06.2003г. – 4 дни; от 08.10.2003г. до 11.10.2003г. – общо 3 дни; от 16.12.2003г. до

23.12.2003г. – 7 дни общо; от 05.01.2004г. до 09.01.2004г. – 4 дни общо; от 07.04.2004г. до 16.04.2004г. – общо 9 дни; и от 12.07.2004г. до 14.07.2004г. – общо 2 дни

-за периода от 23.11.2004г. до 26.11.2004г. и от 07.02.2005г. до 14.02.2005г. – по внохд 966/2004г. на Софийски апелативен съд, общо 10 дни

-за периода от 02.11.2005г. до 04.11.2005г. и от 14.12.2005г. до 16.12.2005г. – за явяване по дело 377/2005г. на Върховния касационен съд, общо 4 дни.

Във второто писмо на Затвора С. – постъпило в съда на 20.06.2016г. е посочено, че за периода от 16.12.2005г., ищцата е конвоирана едва на 20.04.2011г., за който период е представена отделна справка – писмото от 12.03.2016г., обсъдено по-горе.

За семейното си положение ищцата е посочила, че няма граждански брак, средствата ѝ за издръжка се осигурявали от нейната майка – Ф. В., с адрес в [населено място], общ. К., за която представи и ЕР на ТЕЛК от 09.03.2015г. Видно от ЕР, майката е със 100% степен на увреждане на работоспособността и с чужда помощ до експертизата, с датата на инвалидизиране 15.03.1991г., идентична е оценка с конкретното решение. Ф. В. има водеща диагноза съдова деменция, двустранна коксартроза с тежко ограничени движения в ДТБС и умерено в лявата, двустранна гоноартроза със силно ограничени движения в дясната колянна става и умерено в лявата, спондилоза с трайни функционални нарушения, артериална хипертония II степен, сърдечна форма, състояние на очите следоперативно – катаракта. Видно от решението, освидетелстването е извършено в дома на лицето, т.е. майката не е имала и възможност да се придвижи до болнично заведение.

Следователно, що се касае до майката на ищцата, то предвид заболяванията на същата – 100% степен на увреждане с чужда помощ, които датират от преди исковия период - дата на инвалидизиране 1991г., от гледна точка на житейската логика е немислимо майката да има каквато и да е физическа възможност регулярно да посещава ищцата на свиждания, дори и последната да се намира в затвор в [населено място].

Що се касае до трудовата ангажираност на ищцата, от същата справка е видно, че същата при осигурена възможност да полага труд, не желае да работи, за периода 2010-2015г. имала само 1 работен ден. Предлагана ѝ била заетост в шивашкото производство, в бригада за сезонен труд по обработване на плодове и в затворническата столова, но тя отказвала по причини, свързани със здравословното ѝ състояние, непозволяващо физическа активност и работа наред с ангажименти, касаещи работа по лични дела, свързани с европейски институции. Ищцата отказвала през повечето време на престой участие в дейности за осмисляне на свободното време, афиширайки заетост с лични дела пред европейски институции, през 2015г. участвала в такива дейности.

Следователно, по делото не се установиха данни за трудова ангажираност на ищцата за процесния период, която не е било възможно да упражнява поради явяването ѝ по дела и за лечение в [населено място].

По делото ищцата е представила здравния си картон с отбелязвания само през 2007г. , като на 14.06.2007г. е вписано лекарско предписание, ищцата да бъде настанена в стая за непущачи. Данни за актуалното ѝ здравословно състояние не са представени. Видно от решение №3153/12.05.2014г., постановено по адм.д. 2999/2012г. на АССГ, със същото е разгледана жалба на ищцата срещу експертно решение № 0088 от заседание № 022/9.02.2012 г., издадено от Национална експертна лекарска комисия /НЕЛК/ по вътрешни болести, с което е потвърдено ЕР на ТЕЛК № 3994 от заседание № 188 от 9.11.2011г. по всички поводи и е дадена оценка на работоспособността: работоспособна. Видно от мотивите на съдебния акт, с обжалваното решение на НЕЛК е постановено, че ищцата е работоспособна, за заболяванията ѝ тиреоидит на Х. по ехографски данни при нормален хормонален статус /Т. и ФТ4 в референтни стойности/ не се следва % трайно намалена работоспособност, за раздразнимото дебело черво доказано в стационар 2009г. с изявил се анемичен синдром, което състояние е нормализирано след лечение и без усложнения и данни за анемия в следващите години - не се следва % трайно намалена работоспособност, както и за установеното смесено личностово разстройство с преобладаване на емоционална нестабилност без данни за декомпенсация - не се обуславя т.н.р. Съдът е достигнал до извод, че при постановяване на оспореното решение са спазени изискванията на чл.62 от Наредбата за медицинската експертиза, според който степента на трайно намалената работоспособност се определя въз основа на подробна клиничко-експертна анамнеза, задълбочен клиничен преглед, насочени лабораторни и функционални изследвания и данните от наличната медицинска документация, даващи представа за функционалното състояние на заболелия орган и организма като цяло. Също съдът е достигнал до извод, че е спазен и чл.63 от същата наредба, че за констатираните по- горе заболявания не се следва процент на трайно намалена работоспособност. Изводите си съдът е обосновал с изготвена експертиза от вещи лица ендокринолог, психиатър и психолог. Видно от съдебното решение, жалбата е отхвърлена, като решението е оставено в сила 1645/16.02.2015г. по адм. дело № 8926/2014 на Върховен административен съд. Предвид на тези данни, съдът следва да вземе предвид постановеното с влязлото в сила решение №3153/12.05.2014г., постановено по адм.д. 2999/2012г. на АССГ във връзка с здравословното състояние на ищцата, на основание чл.297 ГПК.

От свидетелските показания се установи следното:

Свидетелката 3. С. даде показания за периоди през 2001 и 2002г., за които се претендира изтекла погасителна давност от ответниците и което

възражение съдът намира за основателно.

Свидетелката П. Л. свидетелства за обстоятелствата по конвоирането ѝ през 2014г. заедно с ищцата, но заяви, че се познават от 10-12 години. Били са заедно в една килия в ареста на Г.М.Д. в [населено място] през 2014г. и са пътували заедно до [населено място]. Свидетелката пуши, имало и други пушачи в килията в ареста, знаела, че ищцата не пуши. Специално за условията в ареста на в Г.М.Д. свидетелката не пожела да даде показания. По време на съвместното им конвоиране през 2014г. били оставени в ареста в [населено място], смесили отново пушачи и непушачи, храната била еднообразна. За условията в този арест каза, че през 2014г. били добри, защото престоят им бил след ремонт, още условията били като във всеки арест. Не бил проблем самият арест, а че са оставяни там. Свидетелката заяви, че е работеща и губи от възнаграждението си. Заяви, че няма оплакване от транспорта. По време на пътуването не се пуши, едва когато имало почивка и не са в транспортното средство. На въпрос на адвокат С. отговори, че по време на транспорта нямало как да се ползва медицинско лице, понеже такова лице не пътувало с тях. По време на престоя им в ареста в П. не си спомня ищцата да е искала медицинско обслужване, тогава проблем имало само с тютюнопушенето. Ищцата винаги носела лекарства със себе си.

Свидетелката А. И. отказа да свидетелства, заяви, че е много болна, била православна и не можела да лъже, нищо не знаела за ищцата и пожела да бъде освободена от залата.

Свидетелката Р. В. за условията на конвоиране заяви, че от 2010-2011г. транспортните средства имали климатични инсталации, които обаче отново не работели, преди това условията били много тежки, случвало се да бъде или много студено или много топло, не се отваряли прозорци. Останалите показания на свидетелката касаят период, който е извън исковия – 2007г. или неуточнени по време, тъй като не си спомня, или са неотнормими – свързани с проверки на багажи при тръгване от служители на затвора С., забраната за носене на вещи, унищожаване на колетни пратки на ищцата, налагало се да спят по 2-3 жени на легло и на земята, в Стара 3. били подлагани на унижения – общо да ходят до тоалетна, ако нямала лекарства, било абсурдно някой да им помогне. На въпрос за времеви период – заяви, че и до ден днешен било същото., както и, че към служителите от ГДО –/главна дирекция Охрана/, нямала претенции. Можело да става въпрос и за комплекси, но отношението било по-различно към тези, които били от С.. В С. в ареста на Г.М.Д. прозорците се отваряли, от стаята на В. нямала оплаквания. Била заедно с ищцата по време на престоя в лечебното заведение към Софийски централен затвор и направи сравнение с условията в затвора С., определи разликата в условията като „огромна“, наред и с други обстоятелства за отношението в затвора в С., но такива основания не са заявени като предмет на исковата претенция.

Свидетелката даде показания и за един път, когато ищцата се връщала от болница, а тя от дело, като времеви период уточни 2012-2013г., *като не била сигурна точно за годината*, били два дена в П. и един ден в Стара З. без достъп до топла вода и каквото и да е за техните нужди за ежедневно поддържане на хигиената. Ищцата поискала в П. лекар, но и било отказано, имала проблем в С. с „пратката от свиждането“.

За състоянието на ищцата свидетелката заяви, че често била наказвана, според нея заради жалбите, които пишела, не била виждала да има свиждане, предполага заради отдалечеността и заради възрастта на майка ѝ, но ищцата не споделяла, това били лични работи. Често я виждала да плаче, посочи случай, в който била с подут крак и на петна, но това било в С.. *Впоследствие ищцата уточни, че от условията в С. били доволни*. Свидетелката заяви, че в П. не преспивали, само ползвали тоалетната и се прехвърляли на друг транспорт.

Свидетелката С. Г. заяви, че води дело със същия предмет като ищцата, познава я от юли месец 2013г. Посочи, че пътуването било доста тежко. Тръгвало се от С., започвало се с описи на дрехи и обискиране – един час на отиване и един на връщане. От там тръгвали с конвой до Стара З., от там до П., и от П. до С., настанявани били в ареста на Г.М. Д. – в условията на „пълна запечатка“, при условие, че не били осъдени. Имала предвид, че били заключени цял ден, докато в С. били отворени. Били лишени от телевизия, от библиотека от радио, от всички права, които имали в С.. Свидетелката работела, и за нея вредите били много големи. Свидетелката е имала три пъти конвои с ищцата, но тъй като имала повече от 100, *не си спомня точно*. Свидетелката заяви, че по време на пътуването не могли да ползват закони, за да се готвят за делата, могли само да пишат. Конвоирането до Стара З. било трудно, тъй като било с мъже, пушачи и непушачи, нямало светлина и въздух. Най-хубавият конвой – транспортно средство, бил старозагорският, всички мечтаели да пътуват с него до П.. Не се спазвало изискването да пътува жена като конвоиращ персонал, единствено това се спазвало в софийския конвой. Не даде подробности за ареста в Стара З., но каза, че е за затваряне, там бил някакъв ад. Нямало възможност за диетичен режим, за настаняване в килия с непушачи. Било въпрос на личен морал и оценка на риска някои от конвоите да свалят белезниците за да си вземат багажа. Ищцата много трудно приемала цигарите, тъй като имала заболяване и винаги трябвало да бъде в отделна килия в ареста, защото се задушавала и не можела да диша. За нея било противоположно да седи между много пушачи. Свидетелката заяви, че ищцата имала възрастни родители, които били много болни и нямали възможност да пътуват. Когато нямали свиждане се чувствали угнетени, ищцата била на диета, другите при свижданията получавали плодове, на лавката нямало и на ищцата нямало кой да ѝ донесе плодове, от които тя имала изключителна нужда. Плодовете в стола не били достатъчни за някои хора, можело да се набавят чрез свиждане от някой близък. Ищцата била лишена от такава възможност и страдала. От 2009 г. колетите били спрени. Свидетелката заяви и лошо отношение на персонала на сливения

затвор към „софиянките“, но такива основания не са предявени като част от исковата претенция.

Свидетелката Г. заяви, че в следствения арест в С. можело да правят свиждане само в сряда, но не било същото както в С., тъй като имало преграда, *имали късмет, че водят дела, защото поне тук можели да се видят с близките си*. В Стара З. не правели каре, в П., правели каре на една площадка. По време на делегациите нямали право на обаждане, доскоро имали право на едно обаждане за една минута – в ареста в Г.М. Д., но „сега“ им заявили, че нямали такова право и се правело компромис. През времето в арестите нямали достъп до културно-информационна дейност, били поставени при условията на подсъдим. По време на делегациите нямали възможност за контакт с адвокат.

Последната свидетелка също заяви, че заварвали килиите в ареста мръсни, със счупени прозорци, като един се отварял, друг не се отварял, „арест“, като „арест“. Поясни, че тук в ареста – в [населено място], леглата били много по-хубави, *„искаме тук и това е цялата истина“*.

Свидетелката Д. П. заяви, че познава ищцата от близо три години – май-месец 2013г. , били в един отряд и всеки ден били заедно. За съдебното заседание по делото бил вторият конвой с нея. Първият път – през юни 2013г. , запознали се в ареста в Г.М.Д. в [населено място]. заедно пътували до [населено място]. Много тежко пътували, в едно превозно средство, което между тях го наричали „ковчега“, разделено било на отделни малки килийки, в които човек изправен и с прибрани ръце не можело да стои. В тези малки килийки били заключени, плюс белезници, седяли на едно малко столче, колкото да може човек да се опре, нямали контакти по между си. *Така пътували около час и половина до П.. Тези показания противоречат на заявеното от предишната свидетелка Г. за същия период и условията в транспортното средство за конвоиране от Стара З. до П..*

В П. според свидетелката П. се прекачвали на друг превоз, по думите на свидетелката много лошо нещо и мръсно. Пътували заедно с мъже и тя била принудена да понася цигарения дим. В ареста, когато се запознали, за ищцата нямало легло, седяла на нейното легло, но не можа да даде данни за това дали ищцата е имала самостоятелно легло за през нощта, тъй като са се засекли само за часове. Свидетелката посочи, че преспивали по едни два дни в П. и Стара З. – различно. През цялото време на конвоирането били с белезници. В следствения арест нямали достъп до лавка, закупували си храна от С., багажите били тежки, защото си носели и храна, тук храната „както навсякъде, почти не се яде“ според свидетелката. От както свидетелката е в С., вече трета година ищцата нямала свиждане. Свидетелката посочи, че ищцата изразявала негативни емоции и се оплаквала, защото нейната храна трябвало да бъде предимно от плодове и зеленчуци, тъй като имала заболяване. Тя почти нямала начин да се снабдява с такава храна, в лавката плодовете били нещо много инцидентно, а в стола – още по-инцидентно,

почти ги нямало. На допълнителни въпроси на адв. С. свидетелката поясни, че по време на пътуването с т.н. ковчег, тъй като имало друга жена, която била много зле, бил държан „отключен за да може да влиза въздух, пътували през юни месец и било много лошо, нямало климатик, вентилация и прозорци., не се спирало за физиологични нужди Пътуването от Стара 3. до П. било един час, от П. до С. – един час и половина , а от С. до Стара 3. – един час. *Свидетелката заяви, че ищцата била настанявана и в килии за непушачи.* Трябвало да си носят всичко – сапуни, хигиенни материали, храна и препарати за миене, нямали достъп до медицинско лице, не се осигурявал достъп до адвокат., макар, че свидетелката била поискала. По време на конвоирането се пушело. Ищцата правела само свиждания тук в С.. В следствения арест нямали достъп до културна дейност, до диетична храна или до параклис ако е религиозен, докато се заяви диетична храна, трябвало да си тръгват. Свидетелката разбрала, че в ареста в Г.М. Д. имало телевизия и било възможно да се гледа, но нямали в помещението. Не могли да включват електрически уреди, които закупили от С., по причина според свидетелката, че не били закупени от тук. Трябвало да имат два вида уреди – едните да ползват в С., другите – тук (в С.). Това било свързано с много багаж и все тежки неща, нямали възможност да си топят вода за чай, кафе, бульон. Килиите в арестите заварвали в отвратително състояние – много мръсни, имало боклуци по земята, фасове и др. , винаги трябвало да носят препарати и гъбички за да ги направят обитаеми за периода на своя престой.

Следователно, въз основа на свидетелските показания за периода 2010-2015г. , не може да се приеме за безспорно установено, че при всички случаи, ищцата е била настанявана в арестите в килии заедно с пушачи, дадени са показания и за обратното. Относно условията на транспортните средства за отсечката от Стара 3. до П., показанията са коренно противоположни. Твърди се общо, че след 2010г. транспортните средства за конвойната дейност са били снабдени с климатици. Останалите ограниченията относно вещите и режима в арестните помещения – „пълна запечатка“, произтичат от особения режим, установен за арестните помещения, в това число в ЗИНС.

С определение на смесен състав на Върховен административен съд и Върховен касационен съд № 67/ 10.12.2015г. е прието, че компетентен да разгледа исковата претенция е Административен съд София-град, като се е произнесъл по спор за подсъдност, повдигнат от СГС. В мотивите на решението е прието, че искове като процесния се разглеждат по реда на чл.1 ЗОДОВ и са подсъдни на административните съдилища. Също съгласно определение №67/10.12.2015г. по дело 35/2015г. на смесен състав на съдии от ВКС и ВАС, при тези данни в исковата молба, следвало да се приеме, че се претендира обезщетение за причинените вреди при изпълнение на дейност по чл.26 от Наредба 1/30.01.2003г. за структурата, организацията и дейността на охраната на органите на съдебната власт, която дейност е квалифицирана като административна.

Във връзка с предявения иск по делото, според Определение № 12397/15.11.2016г. на Върховен административен съд, по адм.д.11447/2016г. във връзка със спор за местна подсъдност между Административен съд София и Административен съд Сливен, В. съд е приел за правилно становището, че ищцата е избрала спорът да се разгледа по мястото на увреждането, чрез предявяване на иска пред Административен съд София-град, определената в чл.7 от ЗОДОВ подсъдност се явявала специална по отношение на правилата на АПК, която е и изборна и следвало да намери приложение при исковете с правно основание чл.1, ал.1 АПК.

При така установеното по фактите, съдът формира следните правни изводи:

Съгласно чл.204, ал.4 АПК, незаконосъобразността на действията и бездействията се установява от съда, компетентен да разгледа исковата претенция за вреди. Въпрос по същество е дали са налице фактически действия и или бездействия.

Действително, конвоирането на ищцата и престояването ѝ в арестите през исковия период, представляват фактически действия, и вреди от тях могат да се претендират до 5 години от приключването на всеки конвой, т.е. връщането на ищцата в Затвора С., по арг. от чл.110 от ЗЗД към която разпоредба препраща пар. 1 от заключителните разпоредби на ЗОДОВ. Възражението за изтекла давност е своевременно предявено с отговора на исковата молба и съдът следва да го вземе предвид, с оглед на извода, че се претендират вредите са търпани от конвоирането.

Съгласно чл.16, ал.1 ЗИНС, областните служби "Изпълнение на наказанията" обединяват, ръководят и контролират дейността на арестите. а началниците на арестите изпълняват функциите, възложени им с този закон или със заповед на министъра на правосъдието или на главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Съгласно чл.43, ал.2 ЗИНС арестите - за поддържане на физическото и психическото здраве и уважаване човешкото достойнство на задържаните лица. Съгласно чл.241, ал., т.1 ЗИНС, в арестите се настаняват и осъдените на лишаване от свобода, преведени по разпореждане на съда или прокурора за явяване по съдебни дела, за участие в действия по разследването и други процесуални действия или осъдените с взета мярка за неотклонение задържане под стража като обвиняеми и подсъдими за други престъпления. Съгласно ал.3 от последната разпоредба, в арестите могат да бъдат настанени и етапно конвоирани лица, когато в съответното поделение на Министерството на вътрешните работи няма условия за това. Съгласно чл.256, ал.4 ЗИНС, вътрешният ред в арестите, броят свиждания и времето за престой на открито се определят със заповед на главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията".

В казуса по делото обаче не е оспорен и вредите не се претендират от изричен административен акт, уреждащ реда в арестите.

Постоянно от страна на свидетелите е извършвано сравнение между правата лицата по време на престоя в арестите и правата на лишените от свобода в затвора, в подкрепа на твърдението на ищцата, че през периода на конвоиранията са третирани като неосъдени лица и фактически не са ползвали материалните условия и права, предвидени в закона за лишените от свобода по време на изтърпяване на наказанието в затвора. Касае се също за фактически действия, съответно бездействия от страна на администрацията на арестите, без да се повдига въпроса доколко съответстват на заповедта на главния директор на ГДИН.

В случая ищцата макар и да твърди, че била транспортирана като терорист и животни за клане, се позовава само на общия принцип за спазване на човешкото достойнство при транспортиране на осъдени лица по Международния пакт за граждански и политически права, идентично и в текста на Европейските правила за затворите. От изнесените данни от свидетелите, в това число за проверките и обиските още при подготовката за конвоиране и връщането, оборудването на автомобилите – в отделни клетки за случая през 2013г. в т.н. „ковчег“, пътуването с белезници, и другите ограничения, особено предвид обстоятелството, ищцата е изтърпявала наказанието си „лишаване от свобода“ до датата на предявяване на исковата претенция включително при „строг режим“, са свързани със сигурността и риска от бягство, въпрос на преценка по целесъобразност от съответните компетентни органи. Що се касае до престоя в арестните помещения, в това число твърденията ѝ, че е била в пълна запечатка, то не се оспорва, че ограниченията произтичат действително от режима, установен в арестите, установен по силата на нормите на ЗИНС и заповедта на директора на ГДИН. Изнесените от свидетелските данни за ограниченията в арестите и правата на осъдените в затворите имат за цел да подкрепят тезата на ищцата, че е третирана през тези периоди не като осъдено лице, а като подсъдима и така е била лишена от част от правата, които по време на престоя в затвора.

Всички неудобства, описани от ищцата в исковата молба, се дължали на обстоятелството, че не били създадени условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ по адресната регистрация, която е в [населено място] и определяла и местната подсъдност по заведените от ищцата и срещу нея дела. Следователно, ограниченията и условията на конвоиране и в арестите, които ищцата е търпяла през исковия период представляват вредите, за които иска присъждане на обезщетение. Същите се претендират като причинени вследствие на бездействието на ответниците да открият затвор в [населено място] за жени. По отношение на посоченото бездействие съдът следва да преценява наличието на основание по чл. 204, ал.4 АПК

По възражението за изтекла погасителна давност:

Видно от петитума на исковата молба, неимуществените вреди, които ищцата твърди, че е претърпяла вследствие на ограниченията и неудобствата при конвоирането ѝ са в резултат не на незаконна дейност на органите на Главна дирекция Охрана, а вследствие на бездействие на министерство на правосъдието и на ГДИН да открият пенитенциарно заведение за жени в [населено място]. Ищцата по този начин прави разделение между действията и бездействията, от които претендира, че е претърпяла вследствие на ограничение на правата си и поради това вреди, и действията и бездействията, които твърди, че са незаконосъобразни и са причина за претърпените вреди.

Не може да се приеме тезата на ищцата, че бездействието не било преустановено, тъй като нямало разкрито пенитенциарно заведение в [населено място] през целия исков период. След като от отделните действия и бездействия, от които ищцата търпи конкретни претендирани от нея вреди, и тези действия и бездействия имат конкретно времево изражение – излизането и връщането на ищцата в затвора С., то с приключването на съответния конвой започва да тече погасителната давност за предявяване на исковата претенция за вреди.

Така исковата претенция, заведена в съда на 30.07.2015г., е погасена по давност за действията, свързани с конвоирането на ищцата и престоя ѝ в арестите за 5 години назад, т.е. от 30.07.2010г. до 30.07.2015г. Това е така, тъй като по т.4 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2004г. по тълк. д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС, е разгледан въпроса за погасителната давност при отговорността за вреди от фактически действия и бездействия, като съдът е приел, че в този случай началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, **както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане**, е от момента на преустановяване на действията и бездействията на административните органи. В тази част – от 10.12.2001г. до 29.07.2010г. исковата претенция следва да бъде отхвърлена като погасена по давност.

На следващо място, не може да се претендира, че е налице пряка причинно-следствена връзка между ограниченията и условията, които ищцата е търпяла във връзка с конвоирането и престоя ѝ в арестните помещения и неоткриването на затвор в [населено място]. Съдът в производството по делото няма власт да преценява законосъобразността на такива ограниченията, същите се изтъкват само като претърпени вреди.

Не съставлява фактическо бездействие по смисъла на чл.204, ал.4 АПК обстоятелството, че орган по ЗИНС не е открил пенитенциарно заведение в [населено място] по принцип. Този въпрос е разрешаван с изричен акт на компетентен орган – наредби, правилника за прилагане на Закона за

изпълнение на наказанията и заповеди на министъра на правосъдието, които не са предмет на оспорване за незаконосъобразност в производството по делото: В случай, че такъв изричен акт, който определя само едно населено място за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода за жени е дискриминиращ или нарушава закона или противоречи на Конституцията, защитата следва да се постигне в производство по оспорване на съответния акт. Както се обсъди по фактите, няма данни нито една от наредбите, правилника за приложение на Закона за изпълнение на наказанията и заповедите на министъра на правосъдието, не са оспорени по съответния предвиден в закона ред и не са обявени с влязъл в сила съдебен акт за незаконосъобразни.

През целия исков период, през който исковата претенция не е погасена по давност, т.е. от 30.07.2010г. са приложими нормите на ЗИНС. Следва да се отбележи, че преместването на ищцата в затвор, в друго населено място, в т.ч. С., не е било възможно за целия исков период предмет на проверка от съда в казуса по делото. Както се посочи по-горе по фактите, ищцата е настанена в Затвора С. на основание подзаконовите нормативни актове и т.3.2 от последната заповед на министъра на правосъдието, която представлява изричен административен акт, а не фактическо действие.

Съгласно чл. 43, ал.1 ЗИНЗС: "Местата за лишаване от свобода се създават и закриват със заповед на министъра на правосъдието, по собствена инициатива или по предложение на главния директор на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Съгласно чл.58, ал.1 от ЗИНС, жените изтърпяват наказанията в отделни затвори и затворнически общежития. Съгласно чл.57, ал.1, вр. ал.2 ЗИНС, въз основа на определения от съда режим и типа затворническо заведение, в което осъдените трябва да се настанят първоначално, разпределението на лишените от свобода се извършва по ред, определен от министъра на правосъдието, съобразно възможностите осъдените да изтърпяват наказанието в най-близкия до постоянния им адрес затвор или поправителен дом. В случая израз на реда, определен от министъра на правосъдието по чл. 57, ал.2 ЗИНС е цитираната по-горе заповед № ЛС -04-656/30.05.2009г., издадена и на основание чл. 57,ал.2 ЗИНС. Видно от чл. 57,ал.2 ЗИНС настаняването е съобразно „възможностите“ да бъде спазен този принцип. Следователно, от нормите на националния закон не произтича пряко задължение, лишените от свобода жени да бъдат настанявани в пенитенциарни заведения по постоянен адрес, в това число не произтича задължение за фактическо действие в този смисъл по силата на правна норма.

Не произтича друго и от Европейските правила за затворите, на които ищцата се позовава – чл.17, т.1 от тях, в които също е предвидено „при възможност“. Нормата гласи (достъпна на български език на линк <http://humanrights.bg/C./I./D./12532>):

“ Разпределяне и настаняване

17.1 Доколкото е възможно, затворниците се настаняват в затвори, намиращи се близо до техните домове или места за социална рехабилитация.“

Друго не произтича и от правото на ЕС, конкретно тъй като на основание разпоредбите на чл. 82, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз не са приети правила, касаещи правила за разпределението на осъдените лица.

Задържане като процесното на ищцата – с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, попада в обхвата на чл.5, параграф 1, буква а) от ЕКПЧ. Съгласно член 8 § 2 ЕКПЧ намесата в семейния и личния живот е оправдана, ако е "в съответствие със закона и е необходима в едно демократично общество в интерес на националната сигурност, обществената безопасност или икономическото благоденствие на за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето или морала или за защита на правата и свободите на другите да помагат на затворниците да поддържат ефективен контакт с близките си членове на семейството.

Така съдът по правата на човека приема за основателни оплаквания за нарушение на чл.8 ЕКПЧ на правото на личен и семеен живот във връзка с за откази за преместване в друг затвор само в изключителни случаи - когато има съдебно решение с което на лишеното от свобода лице се предоставя правото да види детето си (О. v. F., Решение от 12.03.1990г. на Съда по правата на човека по жалба 13756/88)Такъв не е казуса по делото. Казусът по делото не е такъв. Ищцата е посочила само майка си от кръга на роднините си, няма данни за деца, нито за съдебно решение в този смисъл.

В решението на ЕСПЧ по делото Х. и Л. срещу Русия (К. А. L. v. R., А. nos. 11082/06 and 13772/05, Решение от 25 J. 2013г., станало окончателно на 25.10.2013г.), е имало оплакване, че лицата са изпратени в отдалечени колонии в нарушение на правото им на личен и семеен живот. От т.837 от последното решение следва, че поставянето на осъден в определен затвор може да породи проблем по член 8, ако последиците за личния и семейния живот на лицето надхвърлят "нормалните" трудности и ограничения, присъщи на самата концепция за лишаване от свобода, действително от чл.8 ЕКПЧ произтича положително задължение за държавите - да помагат на затворниците да поддържат ефективен контакт с близките си членове на семейството. Съдът е приел, че има намеса в правото, тъй като жалбоподателите по това дело са изпратени в С. и Далечния север, като към този момент е имало свободни места в руската пенитенциарна система, включително и много отдалечени колонии, като е имало свободни места в многото колонии, разположени по-близо до М. – мястото, където са живели преди осъждането. Руската система също съдържала „географско правило“ за разпределението на затворниците, изключение от това правило било възможно ако няма място в местните пенитенциарни институции. Според съда при липсата на ясен и предвидим начин за разпределение на осъдените сред наказателните колонии, системата не е "предоставила правна защита срещу произволна намеса от страна на публичните власти“.

Казусът по делото също не е такъв. Видно от обсъденото по фактите, настаняването на жените, изтърпяващи наказание лишаване от свобода при „строг“ режим, се е подчинявало на конкретни актове – нормативни и заповеди на министъра на правосъдието. Също няма друго място в страната, където да бъде настанена. Поради това не е налице произволна намеса в правата на ищцата по чл.8 от ЕКПЧ.

Освен горното, исковата претенция е предявена на основание, че спрямо ищцата е упражнено третиране, относимо към чл. 3 и чл.14 ЕКПЧ, като същевременно се изтъква и задължението по чл. 72 ППЗИНЗС за запазване на семейните връзки. Видно от практиката на Съда по правата на човека, особено по делото Л. и Х., основанието е чл.8 ЕКПЧ. Следователно, исковата претенция не може да бъде разгледана като такава по чл.284 ЗИНЗС във връзка с чл.3 от същия закон, аналогичен на чл.3 ЕКПЧ и във вр. пар. 49 от ЗИНЗС. Само в случай, че исковата претенция действително по същество е относима към основания по чл.3 ЗИНЗС - ищцата може да се ползва от специалния исков ред по чл.284 от същия закон. По тези съображения, исковата претенция следва да бъде разгледана по чл.1 ЗОДОВ вр. чл.204, ал. 4 АПК, както първоначално е предявена.

Видно е също от цитираните разпоредби на ЗИНС, че е установена разделност на изтърпяване на наказанията за мъжете и жените. За разлика от жените, за значителна част от затворите, определени за мъже, съществува проблема с пренаселеността, което налага изменение на заповедите за разпределнието им, откриването и закриването на заведения. Жените и мъжете съставляват две отделни групи лица, спрямо които при "възможност" (чл. 57, ал.2 ЗИНЗС) се прилага правилото за изтърпяване на наказанието най-близко до мястото на постоянния им адрес. Поради това не може да се твърди, че е налице нарушаване на принципа за равенство пред закона по чл.6 от Конституцията.. Няма спор, че всички жени през исковия период, със сходно положение като ищцата - осъдени при режим "строг", са третирани еднакво, тъй като е следвало да бъдат настанявани в затвора в [населено място].

Освен тези съображения, доводът за дискриминация по чл.4 от Закона за защита от дискриминация и чл.14 от ЕКПЧ е въпрос по същество за законосъобразност на актовете, постановяващи, че жените следва да изтърпяват наказанието лишаване от свобода в само в затвора С.. Поради това възражението е неотносимо в конкретния случай и не може да бъде обсъждано по същество в производството по делото.

Видно от всичко изложено, не се установи фактическо бездействие по смисъла на чл.204, ал.4 АПК за откриване на заведение за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" в [населено място] за жени. За да е налице такова бездействие, правната норма следва да не изисква издаването на изричен административен акт, а както се посочи, съгласно чл.43, ал.1 ЗИНЗС, за създаването на място за лишаване от свобода на жени в [населено

място] , се изисква издаването на изрична заповед от министъра на правосъдието. Не произтича пряко задължение по силата на норма на друг нормативен акт.

Предвид на всичко изложено, исковата претенция за периода от 30.07.2010г. до 30.07.2015г. следва да бъде отхвърлена, тъй като не се установи твърдяното незаконосъобразно фактическо бездействие на ответниците.

Тъй като ищцата е освободена по делото от заплащане на разноски, на основание чл.83, ал.3 ГПК, ищцата не следва да бъде осъждана за заплащане на разноски на другите страни.

На основание изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковата претенция на Р. С. В. с ЕГН [ЕГН], изтърпяваща наказание в Затвора С., III група, против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - [населено място], и Министерство на правосъдието с цена на иска 25 000 лв. за причинени неимуществени вреди за периода 11.12.2001 до 30.07.2015г. поради бездействието на министерството на правосъдието и Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" "да открият затворнически общежития по местожителство и местоживееие на лишените от свобода от женски пол, в случая в [населено място]", в това число за периода от 11.12.2001г. до 29.07.2010г. - като погасена по давност.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: